

Regeringens proposition

1980/81:196

om statsbidrag vid ändrat huvudmannaskap för ungdomsvårdsskolor och nykterhetsvårdsanstalter m. m.;

beslutad den 30 april 1981.

Regeringen föreslår riksdagen att antaga de förslag som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

THORBJÖRN FÄLLDIN

KARIN SÖDER

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen hemställs om riksdagens bemyndigande att godkänna en överenskommelse som statens förhandlingsnämnd har träffat med landstingsförbundet och Svenska kommunförbundet om statsbidrag vid ändrat huvudmannaskap för ungdomsvårdsskolor och nykterhetsvårdsanstalter m. m. Överenskommelsen ansluter till den principöverenskommelse som tidigare har träffats mellan samma parter och som godkänts av regeringen den 26 juni 1980.

Den nu träffade överenskommelsen innebär att staten skall utge bidrag till kommuner och landstingskommuner för driften av de hem för vård eller boende som avses i principöverenskommelsen. Bidraget har med utgångspunkt i statens kostnader för den nuvarande verksamheten fastställts till 570 milj. kr. för år 1983.

Fördelningen av bidraget för åren 1983 och 1984 har fastställts i avtalet.

Staten skall vidare lämna sammanlagt 5 milj. kr. som bidrag till projektering av vissa anläggnings- och husbyggnadsarbeten och sammanlagt 150 milj. kr. i upprustnings- och utvecklingsbidrag.

Av upprustningsbidraget utbetalas 70 milj. kr. per den 1 januari 1983 och återstoden i den ordning som parterna senast den 31 december 1982 fastställer. I detta sammanhang skall parterna även pröva konsekvenserna av den genomförda institutionsplaneringen i vad avser behovet av vårdplatser.

Konsekvenserna av statens pensionsåtagande för de arbetstagare som får ny huvudman skall regleras senast under år 1983. Parterna skall gemensamt verka för en lösning av problemen med vissa barns och ungdomars vistelse i häkte.

SOCIALDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringsammansammanträde
1981-04-30

Närvarande: statsministern Fälldin, ordförande, och statsråden Ullsten, Bohman, Wikström, Friggebo, Mogård, Dahlgren, Åsling, Söder, Krönmark, Burenstam Linder, Johansson, Wirtén, Holm, Andersson, Boo, Winberg, Adelsohn, Danell, Petri, Eliasson

Föredragande: statsrådet Söder

Proposition om statsbidrag vid ändrat huvudmannaskap för ungdomsvårdsskolor och nykterhetsvårdsanstalter m. m.

1 Inledning

Efter riksdagens bemyndigande (prop. 1979/80:172, SoU 44, rskr 385) har regeringen den 26 juni 1980 godkänt en principöverenskommelse med landstingsförbundet och Svenska kommunförbundet om ett ändrat huvudmannaskap för ungdomsvårdsskolor och nykterhetsvårdsanstalter m. m. Enligt överenskommelsen skall berörda kommuner och landstingskommuner den 1 januari 1983 ta över dels huvudmannaskapet för de statliga ungdomsvårdsskolorna och nykterhetsvårdsanstalterna, dels de rättigheter och åtaganden som staten har ifråga om Margretelunds och Råby yrkesskolor, erkända och enskilda nykterhetsvårdsanstalter samt inackorderingshem och behandlingshem för alkohol- och narkotikamissbrukare.

I nyssnämnda proposition anförde jag att jag – efter att avtal träffats – ämnade återkomma till riksdagen med förslag avseende statsbidrag till verksamheten resp. statsbidrag under en övergångsperiod för upprustning m. m.

Statens förhandlingsnämnd har nu träffat överenskommelse med företrädare för landstingsförbundet och Svenska kommunförbundet om statsbidrag vid ändrat huvudmannaskap för ungdomsvårdsskolor och nykterhetsvårdsanstalter m. m. Överenskommelsen gäller under förbehåll att den godkänns av regeringen och av resp. förbundsstyrelse. Överenskommelsen godkändes av landstingsförbundets styrelse den 26 mars 1981 och av Svenska kommunförbundets styrelse den 27 mars 1981.

Förhandlingsnämndens skrivelse till regeringen samt förhandlingsprotokollet m. m. bör fogas till detta protokoll som *bilagor 1-5*.

2 Nuvarande anslag m. m. till institutioner som berörs av överenskommelsen

De institutioner som på olika sätt berörs av den nu träffade överenskommelsen finns närmare beskrivna i proposition 1979/80:172 om ändrat huvudmannaskap och i budgetpropositionen 1980/81:100 bil. 8.

Antalet institutioner och platser kan sammanfattas i följande tablå som avser förhållandena den 1 juli 1980.

	Antal institutioner	Antal platser
Statliga ungdomsvårdsskolor	18	500
Statliga vårdanstalter	4	307
Erkända vårdanstalter	20	1 249
Enskilda vårdanstalter	26	853
Inackorderingshem för alkoholmissbrukare	117	1 679
Inackorderingshem/behandlingshem för narkotikamissbrukare	24	290
	209	4 878

Antalet tjänster är vid ungdomsvårdsskolorna ca 880, vid de statliga vårdanstalterna ca 200 samt vid de erkända och enskilda vårdanstalterna ca 900.

För budgetåret 1981/82 har till *ungdomsvårdsskolornas* driftkostnader anvisats 202 milj. kr. I detta belopp ingår skolornas kostnader för vård utom skola. Dessutom har för personalutbildning anvisats 1,3 milj. kr. och för engångsanskaffning av inventarier 0,5 milj. kr. Medelsförbrukningen för vissa byggnadsarbeten m. m. vid ungdomsvårdsskolorna har beräknats uppgå till 4,6 milj. kr.

Till driftkostnaderna vid de *statliga* vårdanstalterna för alkoholmissbrukare har för budgetåret 1981/82 anvisats 50,7 milj. kr.

I kungörelsen (1955:426) om statsbidrag till *driftkostnader* vid vårdanstalter för alkoholmissbrukare m. m. finns bestämmelser om statsbidrag till nettokostnaderna för driften av de *erkända* och *enskilda* vårdanstalterna samt *inackorderingshemmen* för alkoholmissbrukare. Bidragen till vårdanstalterna utgår i form av dels garantibidrag (per dag och vårdplats), dels beläggningsbidrag (per dag och vårdad person). För budgetåret 1981/82 utgår garantibidrag med högst 151 kr. och beläggningsbidrag med högst 74 kr. Anslagsbehovet har beräknats till 169 milj. kr. för bidrag till erkända och enskilda vårdanstalter. Till inackorderingshemmen utgår bidrag med högst 75 % av de styrkta nettokostnaderna för hemmens drift. Anslagsbehovet har beräknats till 85,7 milj. kr.

För att *anordna* platser vid inackorderingshem beviljas bidrag med högst

22 000 kr. per plats. För bl. a. ny- och ombyggnadsarbeten vid vårdanstalterna beviljas statliga lån med en beräknad medelsåtgång för budgetåret 1981/82 av 5,5 milj. kr.

Inom narkomanvården utgår statsbidrag till drift och anordnande av såväl *behandlingshem* som *inackorderingshem*. Driftbidraget utgår med ett belopp som motsvarar högst 75 % av de styrkta godkända nettokostnaderna för hemmets drift. Bidraget får dock inte överstiga 73 000 kr. per plats och år. För budgetåret 1981/82 har anvisats 30,5 milj. kr. till driften. Anordningsbidrag utgår med högst 22 000 kr. per plats. För utbildning och samverkan inom missbruksvården har för budgetåret 1981/82 anvisats 1,1 milj. kr.

3 Principöverenskommelsen om ändrat huvudmannaskap

Genom den överenskommelse som träffades den 10 april 1980 har staten och de två kommunförbunden enats om att statens nuvarande ansvar för institutioner inom socialvården skall tas över av landstingskommuner och kommuner. Det ändrade huvudmannaskapet träder i kraft den 1 januari 1983.

Kommuner och landstingskommuner skall gemensamt svara för att behovet av hem för vård eller boende som avses i socialtjänstlagen blir tillgodosett. Huvudman för dessa hem skall vara kommunen, landstingskommunen eller en juridisk person som företräder samverkande kommuner eller landstingskommuner. Institution kan vara belägen utanför länet. Organisation eller annan kan i vissa fall vara huvudman.

Landstingsförbundet och Svenska kommunförbundet har kommit överens om att kommuner och landstingskommuner i samverkan skall genomföra länsvis institutionsplanering och med denna som underlag avtalsreglera huvudmannaskapet för ungdomsvårdsskolor, statliga, erkända och enskilda nykterhetsvårdsanstalter, behandlingshem och icke-kommunala/landstingskommunala inackorderingshem för alkohol- och/eller narkotikamissbrukare samt hithörande samarbetsfrågor. Institutionsplanen skall utvisa vilka institutioner – hem för vård eller boende – som skall finnas inom länet och vilka institutionsresurser som disponeras utanför länet. Institutionsplaneringen förutsätts vara avslutad före den 1 oktober 1981.

Berörda kommuner/landstingskommuner skall överta huvudmannaskapet för de statliga ungdomsvårdsskolorna och nykterhetsvårdsanstalterna. Staten skall utan vederlag till berörda kommuner/landstingskommuner överlåta de markområden med där befintlig fast och lös egendom som behövs för driften av ungdomsvårdsskolor och nykterhetsvårdsanstalter och som ägs av staten. Berörda kommuner/landstingskommuner skall överta statens rättigheter och skyldigheter rörande Margretelunds och Råby yrkesskolor enligt särskilda avtal.

De kommuner/landstingskommuner som berörs skall vidare enligt överenskommelsen överta de rättigheter och åtaganden som staten har beträf-

fande erkända och enskilda nykterhetsvårdsanstalter, behandlingshem och inackorderingshem för alkohol- och narkotikamissbrukare. Statens ekonomiska åtaganden för driften av dessa institutioner tas över av de nya huvudmännen. Till dessa överför staten bl. a. sina fordringar på institutionerna. De institutioner som f. n. drivs av icke-kommunal/landstingskommunal huvudman och som inte får ändrat huvudmannaskap förutsätts ingå i institutionsplanen och knyts till denna genom vårdavtal.

Statsbidrag för verksamheten skall utgå till kommun/landstingskommun. Statsbidragets utformning skall medge handlingsfrihet för kommunerna/landstingskommunerna vid utveckling och förändring av verksamheten. Vid utformningen av bidraget skall eftersträvas en schablonisering. Statens nuvarande bidrag skall upphöra den 31 december 1982. Parterna skall vidare komma överens om statsbidrag under en övergångsperiod för upprustning m. m. av institutionsvården. Anställda vid institutioner som omfattas av överenskommelsen och som övertas av kommuner/landstingskommuner, skall erbjudas anställning hos den nye huvudmannen fr. o. m. den 1 januari 1983.

Regeringen har efter riksdagens bemyndigande godkänt principöverenskommelsen den 26 juni 1980.

Avtal mellan staten och berörda kommuner/landstingskommuner med anledning av överenskommelsen skall träffas före den 1 mars 1982. Avtalen skall godkännas av regeringen samt av var och en av berörda kommuner/landstingskommuner.

4 Överenskommelsen om statsbidrag

Genom den överenskommelse som nu träffats har statens förhandlingsnämnd och de två kommunförbunden enats om att staten skall utge bidrag till kommuner och landstingskommuner för driften av hem för vård eller boende som avses i principöverenskommelsen. Med utgångspunkt i statens kostnader för den nuvarande verksamheten skall statsbidraget enligt överenskommelsen uppgå till 570 milj. kr. för år 1983. Beloppet baseras på löne- och prisnivån den 1 januari 1982. Bidragssumman är beräknad enligt följande fördelning.

Ungdomsvårdsskolor	208 milj. kr.
Nykterhetsvårdsanstalterna Gudhem, Runnagården (med Brotorp), Venngarn (med Hornö), Frösö samt Hesseby	57 --
Övriga nykterhetsvårdsanstalter	179 --
Behandlings- och inackorderingshem för narkotikamissbrukare	33 --
Inackorderingshem för alkohol- missbrukare	93 --

Vid förhandlingar mellan parterna skall den överenskomna bidragssumman omräknas med hänsyn till löne- och prisnivån per den 1 juli det år bidraget skall avse. Fördelningen av bidragssumman gäller för åren 1983 och 1984 i avvaktan på erfarenheter av bidragskonstruktionen.

Av det belopp som anges för viss kategori av institutioner skall 75 % användas till bidrag till de huvudmän som driver eller åtagit sig ansvaret för driften. Bidraget utgår med ett för varje angiven kategori av institutioner enhetligt belopp per vårdplats. Återstoden av det belopp som anges för viss kategori skall användas till bidrag till kommuner som under året haft att svara för vårdavgift vid institution. Bidraget utgår med ett enhetligt belopp per vårdavgift för varje angiven kategori av institutioner.

I protokollsanteckning har angivits att för institution som drivs av icke-kommunal/landstingskommunal huvudman skall bidraget utbetalas till den kommun/landstingskommun till vilken institutionen knutits genom vårdavtal. Den del av faktisk nettokostnad för institutionens drift, som inte täcks genom det statliga bidraget, förutsätts ersättas av vårdtagarnas hemkommuner.

I anslutning till utbetalningsreglerna har överenskommit att huvudmännen årsvis skall sammanställa och till staten insända ett underlag för fördelning och utbetalning av driftbidrag.

Staten skall vidare lämna dels sammanlagt 5 milj. kr. som bidrag till projektering av vissa anläggnings- och husbyggnadsarbeten, dels sammanlagt 150 milj. kr. för att möjliggöra upprustning och utveckling m. m. av institutionsvården. Det förstnämnda beloppet skall utbetalas under perioden den 1 april 1982–den 31 december 1983. Av upprustningsbidraget utbetalas 70 milj. kr. per den 1 januari 1983 med fördelning efter respektive huvudmans andel i totala antalet vårdplatser vid ungdomsvårdsskolor, statliga nykterhetsvårdsanstalter samt erkända och enskilda nykterhetsvårdsanstalter. Återstoden av upprustningsbidraget utbetalas i den ordning som parterna senast den 31 december 1982 fastställer. Därvid skall parterna även pröva konsekvenserna av den genomförda institutionsplaneringen i vad avser behovet av vårdplatser.

Senast under år 1983 skall parterna reglera konsekvenserna av statens pensionsåtaganden för de arbetstagare som till följd av denna överenskommelse övergått till ny huvudman.

Om väsentlig förändring i förutsättningarna för överenskommelsen inträder kan part påkalla förhandlingar. I anslutning härtill har i protokollsanteckning angivits att överenskomna ekonomiska villkor bygger på nu beslutad lagstiftning för institutionsvården.

De ekonomiska villkoren i överenskommelsen bygger vidare – utifrån aktuella strävanden i denna riktning – på att kostnaderna för verksamheten inte oförmånligt påverkas av föreskrifter från statliga myndigheter. Statens förhandlingsnämnd har i sin skrivelse till regeringen om godkännande av överenskommelsen i detta sammanhang erinrat om regeringens uttalande

om kommunalekonomiska frågor inför år 1982 att staten genom slopande av långtgående detaljstyrning från statliga myndigheters sida bör underlätta kommunernas prioriteringar (prop. 1980/81:116 s. 4).

Lokala avtal mellan staten och berörda huvudmän skall enligt överenskommelsen träffas före den 1 mars 1982. Utformning av dessa avtal skall ske enligt bilaga som fogats till överenskommelsen. I anslutning till förhandlingarna har parterna enats om att gemensamt verka för en lösning av problemen med vissa barns och ungdomars vistelse i häkte.

5 Föredragandens överväganden

Innehållet i överenskommelsen ligger enligt min mening väl i linje med de principer och förslag rörande institutionsvården som har presenterats i såväl propositionen om socialtjänsten som den om ändrat huvudmannaskap. Genom överenskommelsen tas ytterligare ett viktigt steg i skapandet av förutsättningar för en sammanhållen planering och organisation av ungdoms- och missbrukarvården i kommuner och landsting. Uppgårelsen bör ge de nya huvudmännen förutsättningar att ta ansvaret för institutionsvården i framtiden. Den träffade överenskommelsen om statsbidrag bör därför godkännas.

I avvaktan på erfarenheter av bidragskonstruktionen har parterna enats om fördelningen av bidraget för åren 1983 och 1984. Jag vill framhålla att statsbidragets utformning bör medge handlingsfrihet för kommunerna/landstingskommunerna vid utveckling och förändring av verksamheten. Jag avser att i nästa års budgetproposition föreslå medel för såväl drift- som upprustningsbidrag.

Det bidrag om sammanlagt 5 milj. kr. till projektering av vissa anläggnings- och husbyggnadsarbeten som parterna kommit överens om utbetalas under perioden den 1 april 1982–den 31 december 1983. Jag avser att senare i år återkomma med förslag om anvisning av medel för ändamålet på tilläggsbudget för budgetåret 1981/82.

Om väsentlig förändring av förutsättningar för överenskommelsen inträder så har part rätt att påkalla förhandlingar i anledning härav. Parterna har också enats om utformningen av de lokala avtal som skall träffas före den 1 mars 1982 mellan staten och de berörda nya huvudmännen. Regeringen har redan riksdagens bemyndigande att godkänna dessa avtal.

I anslutning till förhandlingarna om statsbidrag har parterna vidare enats om att gemensamt verka för en lösning av problemen med vissa barns och ungdomars vistelse i häkte. I regeringskansliet sker f. n. vissa överväganden i dessa frågor. Genom kontakter med landstingsförbundet och Svenska kommunförbundet kommer överenskommelsen på denna punkt att följas upp för att problemen med barn i häkte skall kunna lösas. Jag anser det även angeläget att frågan beaktas vid den regionala institutionsplaneringen.

Enligt överenskommelsen har parterna enats om att senast under år 1983

reglera konsekvenserna av statens pensionsåtaganden för de arbetstagare som till följd av överenskommelsen övergår till ny huvudman. Den i propositionen om ändrat huvudmannaskap aviserade beredningsgruppen för kartläggning och samordning av vissa löne- och anställningsvillkor har tillsatts av mig. I beredningsgruppen ingår företrädare för socialstyrelsen, statens arbetsgivarverk, Svenska kommunförbundet, Landstingsförbundet, Nykterhetsvårdens anstaltsförbund, TCO-S, SACO/SR, statsanställdas förbund, Sveriges arbetsledareförbund, Sveriges kommunaltjänstemannaförbund och Svenska kommunalarbetareförbundet.

Beredningsgruppen har påbörjat sitt arbete med kartläggning av olika problem inför det förändrade huvudmannaskapet. Arbetet är beroende bl. a. av resultatet av pågående institutionsplanering. Företrädarna för arbetsmarknadsparterna har gett uttryck för vikten av att det skapas former för arbetsgivare och arbetstagare för information och utbyte av synpunkter kring planerna inför övertagandet. Det har ansetts vara angeläget att erfarenheterna hos nuvarande huvudmän och personalen kan tillvaratas vid institutionsplaneringen. Beredningsgruppen har föreslagit att nuvarande och kommande huvudmän på sätt som lokalt bedöms lämpligt skapar kontaktorgan för att gemensamt med berörda personalorganisationer dryfta frågor som har betydelse för den pågående institutionsplaneringen.

Överförandet av huvudmannaskapet till de nya huvudmännen sker den 1 januari 1983. Socialtjänstlagen och anslutande vårdlagstiftning träder i kraft den 1 januari 1982. I regeringskansliet förbereds vissa övergångsbestämmelser av organisatorisk art, vilka behövs för vårdområdet under år 1982. I fråga om de nuvarande statsbidragsbestämmelserna torde en del formella ändringar behöva övervägas beträffande år 1982 för att anpassa reglerna till den nya sociallagstiftningen.

6 Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

att bemyndiga regeringen att godkänna överenskommelsen mellan statens förhandlingsnämnd och företrädare för landstingsförbundet och Svenska kommunförbundet om statsbidrag vid ändrat huvudmannaskap för ungdomsvårdsskolor och nykterhetsvårdsanstalter m. m.

7 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta det förslag som föredraganden har lagt fram.

*Bilaga 1***Överenskommelse om statsbidrag vid ändrat huvudmannaskap för ungdomsvårdsskolor och nykterhetsvårdsanstalter m. m.**

Statens förhandlingsnämnd (SFN) underställer regeringen överenskommelse om statsbidrag vid ändrat huvudmannaskap för ungdomsvårdsskolor och nykterhetsvårdsanstalter m. m.

SFN har träffat överenskommelsen med företrädare för Landstingsförbundet och Svenska kommunförbundet. Överenskommelsen gäller under förbehåll att den godkänns av regeringen och av respektive förbundsstyrelse. Överenskommelsen godkändes av Landstingsförbundets styrelse den 26 mars 1981 och av Svenska kommunförbundets styrelse den 27 mars 1981.

Regeringen uppdrog den 29 december 1977 åt SFN att ta upp förhandlingar med landstingskommunerna och berörda kommuner om ändrat huvudmannaskap för de statliga ungdomsvårdsskolorna, statens vårdanstalter för alkoholmissbrukare samt de erkända och de enskilda vårdanstalterna för alkoholmissbrukare jämte därmed sammanhängande frågor.

Med skrivelse den 10 april 1980 överlämnade SFN till regeringen en med kommunförbunden samma dag träffad principöverenskommelse, innebärande att kommuner och landstingskommuner gemensamt svarar för att behovet av hem för vård eller boende som avses i socialtjänstlagen blir tillgodosett. Parterna var ense om att före den 1 april 1981 träffa överenskommelse om statsbidrag till verksamheten. Den 26 juni 1980 godkände regeringen överenskommelsen, som redovisats för riksdagen i proposition 1979/80:172.

Den nu träffade överenskommelsen innebär att staten skall utge bidrag till kommuner och landstingskommuner för driften av hem för vård eller boende som avses i principöverenskommelsen. Bidraget har med utgångspunkt i statens kostnader för den nuvarande verksamheten fastställts till 570 milj. kr. för år 1983. Beloppet baseras på löne- och prisnivån den 1 januari 1982. På sätt framgår av överenskommelsen skall detta belopp omräknas vid särskilda förhandlingar mellan parterna. Fördelningen av driftbidraget sker för åren 1983 och 1984 på sätt framgår av bilaga 1 till överenskommelsen i avvaktan på erfarenheter av bidragskonstruktionen.

I anslutning till utbetalningsreglerna bör framhållas att huvudmännen årsvis skall sammanställa och till staten insända ett gemensamt underlag för fördelning och utbetalning av driftbidrag.

Staten skall vidare lämna dels sammanlagt 5 milj. kr. som bidrag till projektering av vissa anläggnings- och husbyggnadsarbeten, dels sammanlagt 150 milj. kr. i upprustningsbidrag. Det förstnämnda beloppet skall utbetalas under perioden den 1 april 1982 - den 31 december 1983 med utgångspunkt i vad som gäller för detaljplaneringsbidrag. Av upprustningsbidraget utbetalas 70 milj. kr. per den 1 januari 1983 med fördelning efter

respektive huvudmans andel i totala antalet vårdplatser vid ungdomsvårds-skolor, statliga nykterhetsvårdsanstalter samt erkända och enskilda nykterhetsvårdsanstalter. Återstoden av upprustningsbidraget utbetalas i den ordning som parterna senast den 31 december 1982 fastställer. Därvid skall parterna även pröva konsekvenserna av den genomförda institutionsplane-ningen i vad avser behovet av vårdplatser.

Senast under år 1983 skall parterna reglera konsekvenserna av statens pensionsåtaganden för de arbetstagare som till följd av denna överenskom-melse övergått till ny huvudman.

Om väsentlig förändring i förutsättningarna för överenskommelsen inträder kan part påkalla förhandlingar. I anslutning härtill har i protokolls-anteckning intagits att överenskomna ekonomiska villkor bygger på nu beslutad lagstiftning för institutionsvården. Såsom exempel på lagförslag, som för närvarande är föremål för remissbehandling och som kan föranleda förhandlingar, kan nämnas förslag om vård på sjukhus i vissa fall.

De ekonomiska villkoren i överenskommelsen bygger vidare – utifrån aktuella strävanden i denna riktning – på att kostnaderna för verksamheten inte oförmånligt påverkas av föreskrifter från statliga myndigheter. SFN vill i detta sammanhang erinra om regeringens uttalande om kommunalekono-miska frågor inför år 1982 (propositionen 1980/81:116 s. 4) att staten genom slopande av långtgående detaljstyrning från statliga myndigheters sida bör underlätta kommunernas prioriteringar.

Lokala avtal mellan staten och berörda huvudmän skall träffas före den 1 mars 1982. Utformning av dessa avtal skall ske enligt bilagorna 2 och 3 till överenskommelsen.

I anslutning till förhandlingarna har parterna enats om att gemensamt verka för en lösning av problemen med vissa barns och ungdomars vistelse i häkte.

SFN hemställer att regeringen godkänner den överlämnade överenskom-melsen. Så snart avtal med berörda kommuner/landstingskommuner träffats kommer SFN att underställa regeringen avtalen.

Beslut i detta ärende har fattats av ledamöterna Englund, ordförande, Söderqvist, vice ordförande, och Grufberg. Vid den slutliga handläggningen har dessutom närvarit byråchefen Tengwall samt byrådirektören Berglind, föredragande.

Svante Englund

Eva Berglind

Bilaga 2

Protokoll, fört vid förhandlingar den 25 mars 1981 mellan statens förhandlingsnämnd samt företrädare för landstingsförbundet och Svenska kommunförbundet om statsbidrag vid ändrat huvudmannaskap för ungdomsvårdsskolor och nykterhetsvårdsanstalter m. m.

Närvarande: Statens förhandlingsnämnd överdirektören Svante Englund, expeditionschefen Bengt Söderqvist, departementsrådet Lennart Grufberg, byrådirektören Eva Berglind och byråchefen Jan Tengwall. Landstingsförbundet avdelningschefen Walter Slunge och 1:e sekreteraren Anders Hedberg. Svenska kommunförbundet direktören Sune Eriksson, sektionschefen Karl-Axel Johansson och sekreteraren Evert Zetterberg.

Svenska staten, Landstingsförbundet och Svenska kommunförbundet har den 10 april 1980 träffat överenskommelse om ändrat huvudmannaskap för ungdomsvårdsskolor och nykterhetsvårdsanstalter m. m. (principöverenskommelsen).

Enligt punkterna 6 och 7 i principöverenskommelsen skall statsbidrag utgå dels för verksamheten, dels - under en övergångstid - för upprustning m. m. av institutionsvården.

Vid förhandlingar denna dag om statsbidrag vid ändrat huvudmannaskap för ungdomsvårdsskolor och nykterhetsvårdsanstalter m. m. har parterna enats om följande.

1. Staten skall från och med den 1 januari 1983 utge statsbidrag till kommuner/landstingskommuner (huvudmännen) för driften av hem för vård eller boende som avses i principöverenskommelsen.

Med utgångspunkt i statens kostnader för den nuvarande verksamheten fastställs driftbidraget till 570 miljoner kronor för kalenderåret 1983 i löne- och prisnivån den 1 januari 1982. Vid förhandlingar mellan parterna skall detta belopp omräknas med hänsyn till löne- och prisnivån per den 1 juli det år bidraget avser.

Protokollsanteckning

Parterna är ense om att gemensamt verka för en lösning av problemen med vissa barns och ungdomars vistelse i häkte.

2. I principöverenskommelsen enades parterna om att statsbidragets utformning skall medge handlingsfrihet för kommunerna/landstingskommunerna vid utveckling och förändring av verksamheten samt att parterna vid den närmare utformningen av bidraget skall eftersträva schablonisering.

Parterna är ense om att i avvaktan på erfarenheter av bidragskonstruktionen under kalenderåren 1983 och 1984 tillämpa en fördelning av driftbidraget i enlighet med den till detta protokoll fogade bilagan 1.

3. Under kalenderåren 1983 och 1984 utbetalas driftbidraget på följande sätt.

Bidrag enligt punkt 2 i bilaga 1 utbetalas med en fjärdedel per den 15:e i månaderna februari, maj, augusti och november. För år 1983 utgår bidrag a conto i avvaktan på omräkning av det i punkt 1 fastställda beloppet. För år 1984 utbetalas bidrag a conto beräknat på 1983 års bidrag.

Slutreglering sker så snart överenskommelse om respektive års bidrag godkänts.

Bidrag enligt punkt 3 i bilaga 1 utbetalas snarast möjligt efter det att underlag för utbetalning föreligger.

Protokollsanteckningar

1. 1983 års a contoutbetalningar skall baseras på en omräkning av det i punkt 1 fastställda beloppet med hänsyn till löne- och prisnivån den 1 juli 1982.
2. Huvudmännen skall årsvis sammanställa och till staten insända ett gemensamt underlag för fördelning och utbetalning av driftbidrag.

4. Med utgångspunkt i vad som gäller för detaljplaneringsbidrag betalar staten till huvudmännen sammanlagt 5 miljoner kronor som bidrag till projektering av vissa anläggnings- och husbyggnadsarbeten. Bidrag utbetalas under perioden den 1 april 1982–den 31 december 1983.

Staten betalar till huvudmännen sammanlagt 150 miljoner kronor såsom särskilt bidrag för att möjliggöra upprustning och utveckling m. m. av institutionsvården. Av detta upprustningsbidrag utbetalas 70 miljoner kronor per den 1 januari 1983 och fördelas mellan huvudmännen efter respektive huvudmans andel i totala antalet vårdplatser per den 31 december 1982 vid ungdomsvårdsskolor, statliga nykterhetsvårdsanstalter samt erkända och enskilda nykterhetsvårdsanstalter. Parterna är ense om att senast den 31 december 1982 fastställa i vilken ordning återstoden av bidraget skall utbetalas samt i detta sammanhang pröva konsekvenserna av den genomförda institutionsplaneringen i vad avser behovet av vårdplatser.

5. Parterna är ense om att senast under år 1983 reglera konsekvenserna av statens pensionsåtaganden för de arbetstagare som till följd av denna överenskommelse övergått till ny huvudman.

6. Om väsentlig förändring i förutsättningarna för denna överenskommelse inträder äger part påkalla förhandlingar i anledning härav.

Protokollsanteckning

Överenskomna ekonomiska villkor bygger på nu beslutad lagstiftning för institutionsvården och – utifrån aktuella strävanden i

denna riktning – på att kostnaderna för verksamheten inte oförmånligt påverkas av föreskrifter från statliga myndigheter.

7. Parterna enas om utformning av avtal mellan staten och berörd huvudman enligt bilagorna 2 och 3.

8. Avtal mellan staten och berörda huvudmän med anledning av denna överenskommelse skall träffas före den 1 mars 1982. Avtalen skall godkännas av regeringen samt av varje berörd huvudman. Avtalen blir gällande sedan de godkänts av regeringen och av varje sådan huvudman.

9. Denna överenskommelse skall för att bli gällande godkännas av regeringen samt av styrelsen för Landstingsförbundet respektive Svenska kommunförbundet.

Detta protokoll är upprättat i tre exemplar, av vilka parterna tagit var sitt.

Stockholm den 25 mars 1981

För svenska staten
Statens förhandlingsnämnd

Svante Englund

För Landstingsförbundet

Walter Slunge

För Svenska kommunförbundet

Eva Berglind

Sune Eriksson

Bilaga 3

Bilaga 1 till protokoll
den 25 mars 1981 om
statsbidrag vid ändrat
huvudmannaskap för
ungdomsvårdsskolor och
nykterhetsvårdsanstalter

Bidragskonstruktion för åren 1983 och 1984

1. Den totala årliga bidragssumman som enligt punkt 1 i förhandlingsprotokollet uppgår till 570 miljoner kronor är beräknad med följande fördelning:

Ungdomsvårdsskolor	208 miljoner kronor
Nykterhetsvårdsanstalterna Gudhem, Runnagården (med Brotorp), Venngarn (med Hornö), Frösö samt Hessleby	57 --
Övriga nykterhetsvårdsanstalter	179 --
Behandlings- och inackorderingshem för narkotikamissbrukare	33 --
Inackorderingshem för alkohol- missbrukare	93 --

2. Av det belopp som anges för viss kategori av institutioner skall 75 procent användas till bidrag till de huvudmän som driver eller åtagit sig ansvaret för driften av institutioner. Bidraget utgår med ett för varje angiven kategori av institutioner enhetligt belopp per vårdplats.

Anmärkningar

1. För institution som drivs av icke-kommunal/landstingskommunal huvudman skall bidraget utbetalas till den kommun/landstingskommun till vilken institutionen knutits genom vårdavtal.
2. Den del av faktisk nettokostnad för institutionens drift, som inte täcks genom det statliga bidraget, förutsätts ersättas av vårdtagarnas hemkommuner.
3. Återstoden av det belopp som i punkt 1 anges för viss kategori av institutioner skall användas till bidrag till kommuner som under året haft att bestrida vårdtagkostnad vid här avsedd institution. Bidraget utgår med ett för varje angiven kategori av institutioner enhetligt belopp per vårdtag.

Bilaga 4

*Bilaga 2 till protokoll
den 25 mars 1981
om statsbidrag vid
ändrat huvudmannaskap för
ungdomsvårdsskolor och
nykterhetsvårdsanstalter m. m.*

Avtal om ändrat huvudmannaskap för ungdomsvårdsskolor och nykterhetsvårdsanstalter m. m.

AVTAL

mellan svenska staten och läns landstingskommun/kommun med anledning av ändrat huvudmannaskap för ungdomsvårdsskolor och nykterhetsvårdsanstalter m. m.

1 §

Staten överlåter den 1 januari 1983 utan vederlag på läns landstingskommun/kommun.

Alt 1 ett område om . . . m² av fastigheten i kommun (. ungdomsvårdsskola/nykterhetsvårdsanstalt). Området är utmärkt på bilagda karta (bilaga).

Alt 2 fastigheten i kommun (. ungdomsvårdsskola/nykterhetsvårdsanstalt).

2 §

Befintliga inventarier och driftförnödenheter som hör till den överlåtna egendomen ingår i överlåtelsen.

Staten svarar för att det vid överlåtelse tidpunkten finns förnödenheter för fortsatt drift av verksamheten.

Alla till fastigheten hörande, vid övergången befintliga konstverk inom lokalerna för den övertagna verksamheten behålls av staten men deponeras tills vidare – intill dess annat avtalas – hos landstingskommunen/kommunen för prydnad av dessa lokaler. Detta gäller även konstverk som inköpts av statens konstråd.

3 §

Landstingskommunen/kommunen förklarar sig härmed godta egendomens skick och avstår från alla anspråk mot staten på grund av eventuella fel eller brister i densamma. Staten förbinder sig att till den 1 januari 1983 icke företa någon åtgärd med egendomen som kan minska dess värde, eller underlåta något som kan bibehålla densamma vid dess nuvarande värde.

4 §

Landstingskommunen/kommunen tillträder egendomen den 1 januari 1983.

I det fall väsentlig skada på egendomen inträffar före tillträdesdagen genom brand eller dylikt skall parterna ta upp förhandlingar om konsekvenserna därav.

5 §

Den fasta egendomen överlåtes fri från penninginteckningar och andra inskrivningar än följande:

6 §

Ledning, transformator m. m., som med vederbörligt tillstånd dragits över respektive uppförts på egendomen, får behållas och nyttjas av innehavaren utan rätt för landstingskommunen/kommunen till annan ersättning än den gottgörelse för skada till följd av haveri, tillsyn, underhåll, reparation, ombyggnad eller flyttning varom överenskommelse kan träffas med innehavaren.

7 §

Landstingskommunen/kommunen inträder från och med den 1 januari 1983 i statens rättigheter och skyldigheter i de avtal som förtecknats i bilaga . .

Detsamma skall gälla avtal (motsvarande) som efter denna dag träffas i samråd med landstingskommunen/kommunen.

8 §

Alla inkomster och utgifter, som berör den överlättna egendomen samt verksamheten å densamma och som hänför sig till tiden före den överenskomna tillträdesdagen, tillkommer respektive faller på staten.

9 §

Landstingskommunen/kommunen svarar själv för att den med hänsyn till gällande planer samt planbeslut som kan fattas av myndigheter får den rådighet över egendomen som förutsatts vid övertagandet.

10 §

Staten svarar för lagfarts- och fastighetsbildningskostnaderna.

11 §

Staten överlämnar senast den 1 januari 1983 till landstingskommunen/kommunen kartor och andra handlingar rörande egendomen, vilka är av betydelse för den nye ägaren.

12 §

(Enbart vid överlåtelse enligt alt 1)

Det åligger landstingskommunen/kommunen att inom den i 4 kap 7 § jordabalken föreskrivna tiden om sex månader ansöka om erforderlig fastighetsbildning.

Denna får ske genom fastighetsreglering, om fastighetsbildningsmyndigheten så finner lämpligt. Vid fastighetsreglering skall avtalet i tillämpliga delar gälla såsom överenskommelse mellan sakägarna.

13 §

Arbetstagare som upptas i förteckning i bilaga . . . och som är anställd vid av landstingskommunen/kommunen övertagen institution denna dag och som alltjämt är anställd den 31 december 1982 skall erbjudas anställning från och med den 1 januari 1983 hos den nye huvudmannen. Detsamma skall gälla den som i samråd med landstingskommunen/kommunen anställs efter det att detta avtal träffats.

14 §

Avtalet gäller under förbehåll att det godkänns av regeringen och av landstingskommunen/kommunen.

Detta avtal är upprättat i två exemplar, av vilka parterna tagit var sitt.

Stockholm den

För svenska staten
Statens förhandlingsnämnd

För
läns landstingskommun/kommun

Bilaga 5

Bilaga 3 till protokoll
den 25 mars 1981 om
statsbidrag vid ändrat
huvudmannaskap för
ungdomsvårdsskolor och
nykterhetsvårdsanstalter m. m.

Avtal om övertagande av statens rättigheter och skyldigheter respektive åtaganden avseende vissa institutioner inom ungdomsvården och nykterhetsvården

AVTAL

mellan svenska staten och läns landstingskommun/kommun om övertagande av statens rättigheter och skyldigheter respektive åtaganden avseende vissa institutioner inom ungdomsvården och nykterhetsvården.

1 §

I enlighet med den mellan staten samt Landstingsförbundet och Svenska kommunförbundet den 10 april 1980 träffade överenskommelsen om ändrat huvudmannaskap för ungdomsvårdsskolor och nykterhetsvårdsanstalter m. m. (principöverenskommelsen) övertar läns landstingskommun/kommun statens rättigheter och skyldigheter respektive åtaganden avseende nedan angiven institution/angivna institutioner.

2 §

I enlighet med protokollsanteckning till punkt 5 principöverenskommelsen skall staten till läns landstingskommun/kommun överföra nedan angivna fordringar.

3 §

Av staten till läns landstingskommun/kommun nedan angivna beviljade anordningsbidrag som förenats med återbetalningsskyldighet avskrivs.

4 §
Avtalet gäller under förbehåll att det godkänns av regeringen och av
. läns landstingskommun/kommun.

Detta avtal är upprättat i två exemplar, av vilka parterna tagit var sitt.
Stockholm den

För svenska staten
Statens förhandlingsnämnd

För
läns landstingskommun/kommun

